

Intimitás korlátok között

2025.11.27.

Szulyák Eleonóra szakterületi vezető
MMSZE

Probléma felvetés

- A szexuális abúzus az intézmények sajátosságának tekinthető,
- Az emberi jogok, ellátotti jogok nagyobb hangsúlyt kapnak, a sexualitáshoz való viszony szinte alig változik,
- **A szexuális életre való nevelés nem épül be a fejlesztési folyamatba,** nincs rendszerszerű szexuális nevelés sem int. keretek között, sem azon túl,
- **Az intézményeknek nincs stratégiája,** mely a sexualitás kérdéseiben iránymutatást adna a szakemberek részére,
- A rendelkezésre álló irodalom: számuk igen csekély, azok elsősorban az értelmi sérült emberekre fókuszálnak (mozgássérültek spec. Igények?)
- Az értelmi sérült örök gyerek?
- Az alapszolgáltatások esetében még kevésbé jelenik meg a szexuális nevelés kérdése, mint a bentlakásosban (szülői feladat, vagy intézményi?)
- Az abúzus megelőzése, a védelem van előtérben, **a „nemiség természetes megéléséhez”** kevés a támogatás.

A kliensmunkában a szexualitáshoz kapcsolódóan mi az, ami nehézséget okoz a munkája során? (Esztergom)

- szülő tiltja a kapcsolatot, intézmény engedi,
- internet kockázatai – mit, hogyan korlátozzunk?
- Kitől kap információt ?
- infantilizálás a család részéről (időnként a kollégák részéről is),
- kollégák, szülők hozzáállása,
- azonos nemű párok?
- infó hiány: dolgozó, kliens, hozzátartozó
- kinek mi a kompetenciája?

- a szex fizető eszköz is lehet,
- kolléga felé szexuális közeledés
- abúzus: kliensek között, dolgozó kliens felé, kliens dolgozó felé,
- zavaró szexuális megnyilvánulások (önkielégítés, erőszakos közeledés, nem kívánt testi közelség stb.),
- párkapcsolati konfliktusok,
- egészségügyi vonatkozás: fogamzás gátlás, nőgyógyászati vizsgálat, szűrések, nemi betegség, terhesség,
- felvilágosítás, szexedukáció kinek a dolga?

„Csak baj ne legyen!”

A szexuális felvilágosításhoz, párkapcsolatra való felkészítéshez, szexuális abúzus megelőzéséhez kapcsolódóan **milyen szakmai tevékenységeket végeznek** a szolgáltatás során? (Esztergom)

- **Intimszoba** -a nővér mindkét féltől megkérdezi, hogy szeretné-e
- Intimszoba protokollja
- **Intim kör:** - „Én testem, én lelkem, én kincsem!”- nyitó-záró mondat; Hiányos ismeretek folyamatos bővítése- szemléltetés, rajz stb.
- **A stabil párok összeköltözhetnek egyházi áldással**
- Dokumentumok szintje: **az előgondozásnak része a szexuális szokásokról, igényekről való tájékozódás** is, a fejlesztési tervbe, folyamatba be van építve,
- Szülő-gondviselő-orvos-fogamzásgátlás egyeztetése (klienssel?)
- Nőgyógyászati **szűrővizsgálatok**, egyéb nőgyógyászati vizsgálatok szervezése
- Párkapcsolati konfliktusok kezelése, szülővel beszélgetés, tanácsadás

Lenne e szüksége segítségére a klienseik intim életének támogatása kapcsán? (Ha igen, milyen segítséget gondolna hasznosnak?)

- **Ismeretanyag:** a szakember részére, a hozzátartozó részére és az ellátott részére a képességeik szerint
- **Könnyen érthető** anyagok a kliensek részére
- **Jó gyakorlatok megismerése**
- **Képzések!**

Világos intézményi keretek!

Fogalmak

Szexuális felvilágosítás: általában *egy alkalomra* korlátozódó beszélgetés (olyasvalamiről, aminek egészen addig még az említését is gondosan kerülték). Inkább az **információ átadásra** összpontosít, nem feltétlenül mélyítik el a személyes értékeket vagy attitűdöket.

Szexedukáció (szexuális nevelés): szélesebb spektrumot ölel fel, *magában foglalva az értékeket, attitűdöket és döntéshozatali képességeket* is, amelyek segítenek a fiataloknak egészséges, felelős és tiszteletteljes módon élni szexuális életüket.

A **gyereknevelés szerves része**, nem egyetlen beszélgetés.

Tehát a szexuális nevelés mélyebb, komplexebb megközelítést jelent, míg a felvilágosítás inkább az alapvető információk átadását jelenti.

Javaslatok a felkészülésére, keretek!

1. **Vezetői állásfoglalás, stratégia** megalkotása
2. **A jelenlegi helyzet, ismeretek, igények, nehézségek feltérképezése mind a lakók, mind a dolgozók részéről – helyzetkép készítése** (a stratégia kialakításához, képzések stb. a valós szükségletekre épüljenek)
 - Munkatársak tapasztalatai, félelmei, megoldási technikái, attitűdje (anonim kérdőív + kulcsszereplőkkel interjú készítése)
 - Kliensek ismereteinek feltérképezése
3. **Munkaterv vagy stratégia elkészítése a fentiek alapján** (cél, feladatok, határidők, felelősök)
4. **Dokumentáció szintjén való megjelenés**
 - Szakmai program, házirend (pl. lakók jogainak leírásában: a párkapcsolatra, szexualitás megéléséhez való jog; a mentálhigiénés fejlesztések leírásában láttatni a párkapcsolatra felkészítést)
 - Abúzus protokoll !! (nem csak elkészíteni, megismertetni is fontos)
 - Felvételi interjú !

5. **Lakók egyéni/csoportos fejlesztési folyamata:** jelenjen meg a párkapcsolatra való felkészítés, a szexuális nevelés. (Fontos a *szociális készségek fejlesztése, empátia készség fejlesztése*)
6. **Képzések kollégáknak:**
 - ***Bántalmazás jogi és szakmai aspektusai:*** Cél: az intézmény munkatársai információt kapjanak az abúzusról, annak jogi vonatkozásairól, szakmai teendőkről – MINDENKINEK!

Sérülékeny csoport!
 - ***Szexedukáció – alapozó tréning***

- ***További képzések azoknak, akik ténylegesen foglalkozni fognak a szexuális neveléssel pl.:***

„Tabuk nélkül – szexuális nevelés” (online interaktív képzés 3x4 órában)

„A szexualitással kapcsolatos konfliktusok kezelése” c. képzés

http://www.kezenfogva.hu/files/kezenfogva/3_szex.pdf

„Enyém a testem” – tanfolyam az értelmi sérült felnőttek részére készült szexuális önvédelmi programok oktatóinak képzése

http://www.kezenfogva.hu/files/kezenfogva/11_enyem_a_testem.pdf

Önképzés!!

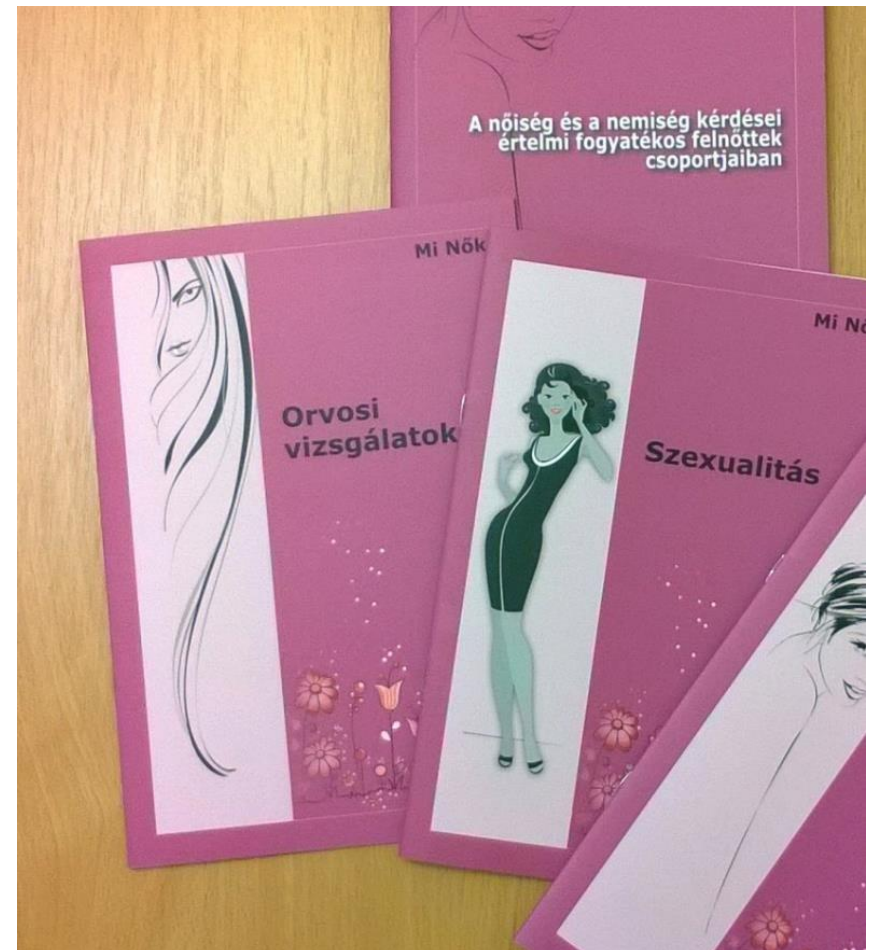
5. **Ki csinálja?** Kompetenciának megfelelően, team munkában, felkészítést követően. Vagy esetleg megrendelni a szexedukációt a célcsoport részére??

Kiadványok

<https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/abuzus-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok>

<https://efoesz.hu/efop-1-1-5-17-2017-00003/projekt-kiadvanyok/>

Kiadványok

Zolnai E.: Felnőttek, mert felnőttek. Kézenfogva Alapítvány, Budapest, 2001 (ezt nagyon javaslom! A Kézenfogva Alapítványtól lehet rendelni)

Dr. Fejes A.: Testi sérültek szexualitása. MEOSZ, Budapest, 2000

Dr. Fonyó I.: Felnőtt élet. Kézenfogva Alapítvány, Budapest, 2009

Film: Hasta la Vista!

A család és párterápia lehetősége:

<https://kezenfogva.hu/programjaink/csaladterapia/>

Köszönöm a figyelmet!

